

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 października 2016 r.
skargi W. W.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 grudnia 2014 r., sygn. akt I ACa (...)
wydanego w sprawie z powództwa H. S.
przeciwko W. W.

o zapłatę i pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

1) odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania;

**2) przyznaje radcy prawnemu M. K. ze środków budżetowych
Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 1.200 (tysiąc
dwieście) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług
tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu
z urzędu.**

UZASADNIENIE

W. W. , pozwany w sprawie z powództwa H. S. o zapłatę i pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w skardze z 20 października 2015 r. wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 4 grudnia 2014 r. w pkt I ppkt 1, w części „co do zasądzonej od pozwanego na rzecz powódki kwoty 21.675,69 zł oraz co do zasądzonych od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania”. Pozwany wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia z uwagi na rażące naruszenie przy jego wydaniu art. 5 k.c., polegające na niezastosowaniu tego przepisu do oceny zasadności roszczenia powódki, podczas gdy uczyniła ona ze swojego prawa użytek sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, co doprowadziło do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego wydanego pozwanemu przeciwko powódce w zakresie kwoty 21.675,69 zł. Pozwany zarzucił nadto, że zaskarżone przez niego orzeczenie zapadło z naruszeniem art. 362 k.c. poprzez niezastosowanie tego przepisu do oceny roszczeń powódki, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że to ona przyczyniała się przez swoje zaniechanie spłacenia pozwanego do powstania szkody, którą skompensowała przez potrącenie z wierzytelnością pozwanego.

Pozwany stwierdził, że szkoda, którą poniósł przez wydanie zaskarżonego wyroku wynosi 21.657,69 zł, bo o tyle zmniejszy się spłata zasądzona na jego rzecz w sprawie o podział majątku wspólnego od powódki wskutek częściowego pozbawienia wykonalności postanowienia z 26 września 2008 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest lokowana w grupie środków prawnych o charakterze nadzwyczajnym z tej przyczyny, że dotyczy orzeczenia o charakterze prawomocnym. Stanowi ona środek szczególnego rodzaju, gdyż przez jej wniesienie i uwzględnienie strona nie uzyskuje możliwości zmiany orzeczenia czy choćby jego wyeliminowania z obrotu prawnego, lecz jedynie prejudykat, który pozwoli jej realizować odpowiedzialność odszkodowawczą, o ile przez wydanie orzeczenia poniosła szkodę, a orzeczenie okazało się bezprawne.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie przyjmuje się, że dla objaśnienia znaczenia pojęcia „niezgodność z prawem” prawomocnego orzeczenia w rozumieniu art. 424¹-424¹² k.p.c. należy odwołać się do celu wprowadzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia do systemu prawnego, do sposobu skonstruowania tej instytucji w obowiązujących przepisach oraz do istoty i sensu odpowiedzialności państwa przewidzianej w art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji. Wyrok niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c., to taki wyrok, który jest niewątpliwie sprzeczny z przepisami niepodlegającymi różnej wykładni, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo będący efektem niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Nie jest niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. orzeczenie, które zostało oparte na jednej w wielu możliwych do zastosowania i stosowanych w praktyce wykładni przepisów. Traktowanie jako niezgodnego z prawem każdego wyroku sądu ocenionego przez którąś ze stron jako wadliwy niosłoby zagrożenie dla porządku prawnego, stabilności obrotu prawnego, a co więcej - także dla swobody sądu w ocenie dowodów i stosowaniu prawa (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CNP 27/08, „Palestra” 2008, nr 11-12, s. 310, z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z 18 stycznia 2006 r., II BP 1/05, OSNP 2006, nr 23-24, poz. 351; postanowienia Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08, nie publ.; z 13 grudnia 2005 r., II BP 3/05, OSNP 2006, nr 21-23, poz. 323).

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego wynika, że Sąd ten dostrzegł, iż w orzeczeniu o podział majątku wspólnego od powódki na rzecz pozwanego zasądzona została spłata w kwocie 97.615,72 zł, płatna w terminie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia z odsetkami ustawowymi na wypadek opóźnienia w płatności. Tym samym postanowieniem pozwany został zobowiązany do wydania powódce lokalu mieszkalnego, który jej przypadł wskutek podziału. Obowiązek pozwanego wydania powódce mieszkania nie został powiązany z obowiązkiem spłacenia go przez powódkę, a przeciwnie - na podstawie wyraźnego brzmienia postanowienia działowego - powstawał w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia. Z ustaleń Sądu wynika, że postanowienie podziałowe uprawomocniło się 29 października 2008 r. Tym samym - jak wyjaśnił

Sąd Apelacyjny - powódka mogła zażądać, by pozwany wydał jej mieszkanie niezależnie od tego, czy powódka dokonała spłaty. Skoro w postanowieniu działowym obowiązki stron wydania lokalu i dokonania spłaty nie zostały powiązane ze sobą i uzależnione od siebie, to Sąd Apelacyjny nie miał podstaw ku temu, by wprowadzać oczekiwane przez pozwanego obwarowania. Ocena oświadczenia o potrąceniu złożonego przez powódkę, a dotyczącego roszczenia o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z przyznanego jej lokalu obliczonego za okres, gdy pozwany miał już obowiązek wydać go powódce oraz o zwrot opłat za eksploatację lokalu i odsetek od tych należności jako będącego wyrazem nadużycia prawa podmiotowego z przyczyn podanych przez pozwanego (art. 5 k.c.), prowadziłyby do pozbawienia powódki możliwości zaspokojenia potrąconej wierzytelności, ale też wiązałyby się z ustaleniem takich zależności między obowiązkami stron, które mogły być zastrzeżone w sprawie działowej, ale zastrzeżone nie zostały. Konsekwencją uchybienia przez powódkę terminowi spłaty jest naliczanie odsetek ustawowych od zasądzonej od niej kwoty.

Przytoczone wyżej okoliczności już *prima facie*, bez potrzeby przeprowadzania pogłębionej analizy prawnej zaskarżonego postanowienia, usprawiedliwiają tezę, że skarga pozwanego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku nie może być uwzględniona, gdyż zaskarżone orzeczenie nie jest sprzeczne z prawem w znaczeniu ustalonym w art. 424¹ § 1 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2001 r., I PKN 794/00, OSNP 2002, nr 17, poz. 412; z 6 lutego 2009 r., I BP 19/08, nie publ.; z 14 kwietnia 2008 r., I BP 1/08, nie publ.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 424⁹ k.p.c. - oraz co do wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu - § 2, § 12 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490), orzeczono jak w postanowieniu.

jw